XII. évfolyam. Budapest. 21. szám. Hétfő, 1878. január 21.

EGYETÉRTÉS

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Előfizetési dij:
Vidékre postán vagy helyben házhoz hordva:
Egy évre . . . . . 20.—
Félévre . . . . . 10.—
Negyedévre . . . . . 5.—
Egy hóra 1.80

Egy szám 6 krajczár.

Hirdetési dij: 9 hasábos petitsor egyszeri hirdetése 12 kr., többször 10 kr.
Bélyegdij minden hirdetésért külön 30 kr.
Nyilttér: Öt hasábos sor 30 krajczár.

Szerkesztői iroda:
Budapest, IV. himző-utcza 1. sz.
hová a lap szellemi részét illető minden közlemény küldendő. — A küldemények csak bérmentesen fogadtatnak el.
Kéziratok csak rendkivüli esetben küldetnek vissza.

Kiadó-hivatal:
Budapest, IV. himző-utcza 1. sz.
hová az előfizetési pénzek küldendők.

Szigligeti Ede meghalt.

Mint villám a derült égből, ugy hatott ma a reggeli órákban a főváros gyanutlan közönségére azon lesujtó gyászhir, hogy Szigligeti Ede meghalt!

Ki volt nekünk Szigligeti Ede?

„*A ki tudja, hogy mi a magyar nemzeti szinház, az tudni fogja, hogy kicsoda Szigligeti?*“ — igy kezdte meg e férfiu életrajzát a régi „Vasárnapi Ujságban“ Jókai Mór, ez előtt husz esztendővel, akkor, mikor Szigligeti koszoruzott arczképe először lett bemutatva a magyar közönségnek.

Mennyivel inkább kezdhetjük igy e sorokat mi, most, husz év után?!

Magyarország legnagyobb szinmüirójának halálát, irodalmunk e tragikus esetét, semmi előjel sem előzte meg; halálának hire annál megdöbbentőbb; magába hordva a váratlan csapás minden keserüségét. Soha sem fejezett ki a nemzeti szinház homlokzatáról lobogó fekete zászló méltóbb gyászt, mint jelenleg; a nemzeti szinmüirodalom nagyobb halottat még nem gyászolt. Egy korszakalkotó elme hunyt el Szigligetiben, halála szinmüirodalmunk legmagasabb oszlopától fosztott meg; halála egy fényes pályának dicső alkonya vala!

E pálya kezdete az úttörés nehéz munkája volt. Szive vérével szerzett balsikereken okulva törhetett ő előre. Elméje, mely a dráma minden válfajában becses müveket alkotott, nagyon korán tisztába volt ugy saját mint a szinpad erkölcsi hivatásával. Mint kardalnok kezdé meg e férfiu a nemzeti szinház világot jelentő deszkáin müködését, havonként 18 váltó forintból tengetvén életét. És sem a sulyos anyagi állapot, sem atyjának visszatartó szava egy pillanatra sem tántoriták el kitüzött czéljától.

S hozzá fogott a szinmüiráshoz. Minden buzditó példa, minden dramaturgiai ismeret nélkül irta meg zsengéit.

De a nagy tehetség ezekben is fényesen tündökölt. Megirta Gaál a „Peleskei nótárius“-t. S e hatalmas bohózatnak népies alakjai foganták meg Szigligetiben a népszinmüvek, mint önálló irodalmi válfajnak eszméjét és ennek befolyása alatt irta meg a „Szökött katonát.“ A pályabirák azt eldobták, egy más érdemetlent tüntettek ki.

És Szigligetit e balsiker nem tette kislelküvé, hanem a nagy szellemeket jellemző szivósággal tovább folytatta a felvett irányt! Irt és ismét irt „népszinmüveket.“ Czélja szinirodalmunkból kiirtani a német bohózatnak meghonosító izléstelenségeit, és helyébe egy népies zamatú eredeti válfajt teremteni. Kutatni kezdé a szellemi kincset, mely népünk érzületeiben rejlik, és mely eddig csak népdalokban nyert kifejezést; látta hogy sehol romlatlanabb kedély költőibb képekben nem nyilvánul, mint a nép között. Érezte, hogy ott egy alig ismert, és addig kevesek által figyelemre méltatott költői kincsbánya van. S gyarlóbb bányász ismeretekkel, mint hatalmas eltökéléssel fogott hozzá e kincs kiaknázásához.

Hogy süket tárnákra nem akadt, azt legjobban bizonyitja, hogy ma már az általa megteremtett népszinmü, szinmüirodalmunk legkegyeletebb faja. A népszinház Szigligeti irodalmi érdemeinek egyik oszlopául tekinthető.

És a magyar irodalom ez alakja, a magyar népszinmünek megteremtője ime elköltözött: megdöbbentve a gyászeseménynyel mindenkit, a ki nevét ismerte.

Szigligeti után jön egy Tóth Ede; és Tóth Ede után eltávozik tőlünk Szigligeti, — mi játéka a sors szeszélyének! Mikor Tóth Edének koporsója felett a bucsubeszédét megtartotta, igy sóhajta: „Én, öreg, mikor feltüntél, nem hittem volna, hogy beszédet fogok tartani a te koporsód felett; hanem hogy te az enyém felett!“

Ah mi se hittük volna, hogy ily hamar fog más tartani beszédet a Te koporsód felett!

Szigligeti meghalt s a nagy gyászban osztakozunk mindnyájan!

Eljen szelleme, mig magyar él s lengjen sirja felett örökké a honfiui kegyelet!

*

Szigligeti Ede 1814-ben pillantotta meg a napvilágot, N.-Váradon. Atyja: Szathmáry Elek, vagy József, anyja Szerepi Katalin volt; ő maga Szathmáry József nevet viselt mint gyermek és utóbb, mint szorgalmas tanuló s egyetemi hallgató.

Szülei mérnöki pályára szánták őt; Nagyváradon kezdte meg, Temesvárott folytatta iskoláit s tanulmányainak befejezése végett Pestre küldték fel. A müvészet jó szelleme azonban mást sugott az ifjunak, ki Göthe Meister Vilmosaként már gyermekkorában elárulta ebbeli hajlamát s otthon „a szin alatt“ előadásokat rendezgetett, s ő megértve e szellem sugallatát, tanárai helyett folyvást az irók és müvészek körét keresgélte, megismerkedett Fáy és Döbrenteyvel s 1834-ben szinész lett a budai társaságnál. Minthogy pedig a „családi tisztes nevet koczkára tenni nem volt szabad,“ igy lett az ifju Szathmáry Józsefből — Szigligeti Ede 1834-ben.

Később ez a név hirt és becsületet gyüjtött maga körül s büszkesége lett annak, a ki azt nem örökölte, hanem önmagát tette meg családja első ősévé.

A szinészi pálya nem termett neki babért. Jó szinmüiró és jó szinész egy személyben, miként ha összeférhetetlen két tulajdonság lenne. De ő mint hányt-vetett „kórista“ is ragaszkodott a szini pályához, ragaszkodott kivált azért, mert megkezdte a szinmüirást, melyből az első: „A megjátszott cselek“ nem nagy port vert ugyan az irodalom mezején, hanem annál határozottabb sikert aratott a második és harmadik munkája, melyek csakhamar nevet szereztek a fiatal szinésznek.

A budai szinház 1837-ben átköltözött Pestre, s Szigligeti a társulattal együtt szintén átköltözött Thalia uj csarnokába. — Furcsa volt akkor a szinész kenyere: keserü nagyon, mint a halál, s ritka mint az áldás. Ez azonban nem tántoritotta meg a müvészeten lángoló hévvel csüggő ifjút a kitüzött czél felé való törekvéstől.

Szigligeti minden uj évben uj meg uj koszorukkal jelent meg s azok közül bizony legalább is annyi maradt örökzöldnek, mint amennyi elhervadt.

Legelső müvei voltak: A megjátszott cselek, dráma és Dienes szomorujáték; ezek még Budán kerültek szinre. Következtek: *Vazul, Gyászvitézek, Pókaiak, Aba, Ramilda, Miczbán, Czilley, Rózsa, Al Endre, Troubadour, Korona és Kard, Nagyidai czigányok, Kinizsi, Szökött katona, Gerő, Két pisztoly, Zsidó, Gritti, Rab, Vándor színészek, Szekrény rejtelme, Zách unokái, Pasquil, Csikós, Mátyás fia, Színésznő, Renegát, Isten itélet, Rákóczy, Liliomfi, Fidibus, Házassági három parancs, Vid, Egri nő, Aggteleki barlang, Nagy apó, Andronik, IV. István, III. Béla, Arczkép, Tündér Ilona, Lári-fári, Czigány, Castor és Pollux, Csokonai, Diocletián, Pünkösdi királyné, Dalos Pista, Pál fordulása, Veszedelmes jó barát, Nevelő keresztek, Világ ura, 10.000 frt, A mama, Béldi Pál* — és összesen hatvanegy szinmü, melyet 1857-ig irt meg, s ezek közül öt: Rózsa, Vándor színészek, Zách unokái, Mama és Béldi Pál *száz aranyos* jutalomért való versenyben diadalmaskodtak; ketőt: Kinizsi és Gerő másodjutalmut nyert, legnagyobb része pedig nagy hatással tartotta fenn magát, s csak három esett volt el a deszkák csata mezején: Frangepán Erzsébet, Rontó Pál és a Debreczeni ripők, ellenben százszoros diadalt aratott a „Szökött katona“, bármennyit küzdöttek is ellene akkoriban a birálók; és későbbi népszinmüvei, drámái közül a Pókaiak, Miczbán, Rózsa vigj., Gritti, Zách unokái, Mátyás fia, Rákóczy, Vid, Andronik, Diokletián, Világ ura stb. mind a legnagyobb diadalokat aratták.

Minő hatással voltak pedig Szigligeti szinmüvei a közönségre, azt a mai nemzedék már el se tudja képzelni. Egy uj irodalmi ág, mely tisztán a nemzeté vala, s visszahatott a nemzet lelkületére! Legelső három szinmüvének körutazása az országban valóságos diadalmenet volt. Ezek leszoritották a magyar szinpadról a hajdani velőtlen bohózatokat, a siralmas rémdrámákat s eleven, erőteljes irányt, élethüséget, igazságot, tiszta morált és emberszeretetet hirdettek; még népdalaink felhatottak e darabok által a salonokban s a főurak és kereskedők magyar hangok elől addig zárva tartott termeibe!

Ebben az évben, mire a 67-ik darabot megirta, lett Szigligeti a nemzeti szinház titkárja, 1859-ben.

Azóta aztán ismét nem mult egy év sem, hogy legalább egy irodalmi kitüntetés ne érte volna őt. Munkássága, tevékenysége, sikerei nem lankadtak az évekkel, költői ere gazdagon fizetett, s tizenkét évvel utóbb, 1869-ben már husz tett ki pályanyertes darabjainak száma, melyek közül már akkor a „Lelencz“ a „Fenn az ernyő nincsen kas“, „Nőuralom“, „Trónkereső“ stb. uj koszorukat füztek halántéka körül.

A „Szökött katona“ elérte nyolcz év előtt századik előadását. E darab, mely Füredit és Hegedüsnét adta a nemzetnek, óriási hatást, tetszést keltett mindenfelé. Páratlan a történelemben, hogy egy szinirodalom megteremtésétől számitott 50 év mulva: a repertoir felét egy szerzőnek a müveiből lehessen összeállitani; s Szigligetivel igy voltak a magyar szinházak.

*

Ha semmi mást nem veszünk is számba, már ebből kitünik szerepének azon uralkodó neme, a mely őt a magyar szinészeti irodalom terén megillete.

Darabjainak ügyes szerkeszete, az azokban nyilvánult szinpadi jártasság, a könnyü kéz minden lépten elárult nyoma s az eleven, magyaros, erkölcsileg átszürt szellem, mely hol humorosan csapongva, hol bánatosan, mélyen, szivből szivhez s lélelből lélekhez keseregve minden müvére rányomta a „magyar“-ság, a magyar kedély, a nemzeti typus bélyegét, — ellenállhatlanul elragadta a közönséget. Szigligeti Ede szelleme, költészete nem volt az a halhatatlan, szenvedélyeivel megrázó, shakespearei sajátság, mely az általános emberi elvek piramisán, az emberiség együttes érzelmének hurjaival játszott volna, hanem a nemzeti, a közvetlen, a hazai, a mi saját érzelmünknek, kedélyvilágunknak, életünknek gondos megfigyelésén alapuló mintegy csöndes reflexiók világa, a melyeket költői képekbe önteni, s szinpadra állitani ő nálánál jobban sohse tudott senkise.

A magyar nép életét tökéletesebb, megkapóbb költői alakban Szigligetinél nem látta és nem tükröztette vissza senki!

De nemcsak az iránt a mi magyar, a mi hazai, volt neki érzéke. Határt nem ismerő tevékenysége kiterjeszkedett arra, a mi szinügyünk emelésére máskép is hathatott legyen. Egymást szorosan követő eredeti darabjai mellett forditással is foglalkozott. Leforditotta Szigligeti Ede Sakespeare-től III-ik Richardot; Dumas „III. Henrik és udvara“ s Albini „Veszedelmes nagynéne“ czimü darabjait s többeket. És még ez sem meritette őt ki; 1854-ben lelépve az aktiv szinészetről, mint gondos és tanult rendező, mint dramaturg s mint a drámabiráló választmány elnöke müködött. S még mindezek mellett magvas polemiák, aesthetikai értekezések a dráma elméletéről, különfélle érdekes vázlatok régi szini életéből, több költemény és ki tudná hamarjában felszámlálni, hogy mi minden került ki Szigligeti tollából?!

Ujabb irodalmi szereplése nyitott könyv a jelen nemzedék előtt. A magyar tudományos akadémia 1840-ben szeptember 5-én választotta őt tagjának. A Kisfaludy-társaságban az elsők között talált küzdteret. Legujabb darabjai a repertoiron állanak. Gyanut se tüző jelleme, nemes modora, igénytelen egyszerüsége megszerették őt mindenütt, hol rideggé tette volna környezetét csupán a becsülés, csupán a tisztelet: a társaságban, a mindennapi életben, s kezdő iró, kezdő szinész ugy beszélt a „jó Szigligetiről“, mint a buzgó igyekezet s szorgalom mentoráról.

Családi életében mint gondos atyát, gyöngéd férjet ismerte őt mindenki. A gazdálkodás szabályait inkább elvben tudta mint gyakorlatban tartotta: de jövedelméből felnevelt egy nagy családot, és nagy vagyont bő jövedelme daczára se szerzett.

Hagyott hátra mindennél becsesb, drágább vagyont: a nagy szellemi tőkét, mely gyermekei vagyonát és nemzete kincsét képezi.

*

A száz esettel kapcsolatos részletekről a következőkben értesülünk:

Szigligeti az utolsó hetekben többször gyengélkedett, lélegzése olykor elszorult s fuldoklási rohamokat kapott. E rohamok ellen, veje dr. Kétl orvosi rendelményt irt, s Szigligeti minden ujabb roham esetében, e megrendelt orvosságot hozatá a gyógyszertárból.

Tegnap este 11 óra körül hazajött a szinházból, családja körében jókedvüen vacsorált, társalgott, gyengélkedésnek vagy roszullétnek nyoma sem látszott rajta. Vacsora után szokása szerint kissé olvasgatott s aztán lefeküdt, negyed 12 órakor a szakácsné be ment a háló szobába külcsokkal s ekkor észrevette, hogy Szigligeti rendetlenül s nehezen vesz lélegzetet. Legott értesité erről az elhunyt leányát Máriát. Ez rögtön atyjánál termett, s kérdé tőle mint érzi magát, nem-e beteg? Szigligeti azt felelte, hogy nincs semmi baja. Később azonban kevés vártatva rá, maga szólitá nejét, s kérte őt, hogy küldjön a gyógyszertárba a szokott orvosságért: „Nagyon roszul vagyok“ ugymond „siessenek vele; te addig mardj mellettem“.

Erre a fuldoklási roham perczenkint erősbödött, s mielőtt a gyógyszert meghozhatták volna, a koszorus szinmüköltő rövid haláltusa után kilehelte nemes lelkét.

Három orvosért is küldtek, de ezek már csupán a halált constatálhatták. Szivszagató volt hallani a lesujtott özvegynek, s két leánya fájdalmát. Legfiatalabb leánya Ferike a mult hó 10-én jött haza fiatal férjével. A háztulajdonos nőnek Sessi Emilnének jutott a szomoru kötelesség, hogy a hallottas háznál viraszszon, s a jajveszéklő özvegyet, s leányait vigasztalja, és ő gyengéd feláldozással felelt meg a szomorú feladatnak.

*

Közvetlen értesülés alapján viszont igy értesülünk:

A szinháznál rég nem látták oly derültnek, mint utolsó nap. Feltünő nyájas és barátságos volt mindenkihez.

Utolsó időben mindig „Plutarahot“ olvasá. Gyakran mondá: „Ha fiatal koromban ismertem volna e könyvet, mennyivel különb darabokat irhattam volna.“ Most annak olvasásához fogott este, midőn egyik leánya, Ferike, férjével Mudrony Soma képviselővel meglátogatá. Mudronynyal meg azután élénken politizált a keleti kérdésről, melyről azt tartá, hogy a mit két év előtt mondott, meglepő mód mind beteljesedett, pedig ő csak dilettans a politikában.

Mióta tapasztalá, hogy szivbaja van, nem szokott vacsorálni, csak egy kis levest evett mindig estére. Ugy ma is, kilencz óra tájon, — aztán még fel s alá járkált a szobában, a népszinmüi kérdésről beszélve nejével és Mari leányával. Ugy látszik ez a kérdés foglalkoztatá az utolsó időben kiválólag, a mit bizonyit Visi Imréhez, a „Hon“ munkatársához intézett levele is, mely utolsó irása a megboldogultnak.

Tiz óra tájon feküdt le, kivételesképen nem dolgozó szobájában, a hol ágya állt, hanem a másikban, a hol neje is aludt. Még az ágyban is a népszinmü kérdés forgott agyában s tréfálva mondá: „Az a boldogtalan Blahánét (mert ő még mindig e néven hitta Soldosnét,) milyen jó dolga lehetett volna nálunk később is.“

Alig mondá ki e szavakat, mikor egyszerre fölkiáltott: Cseppeket!“ — A cseppek mindig ágyánál állottak, mióta szivbajt érzett s azok sokszor segitettek görcsös rohamain. Most azonban nem segitettek. Ajka elkezdett halványodni, még egyszer felsóhajtott „Végem van! nincs segitség!“ s egy negyed óra mulva vége volt.

*

A gyászesetről azonnal táviratilag értesiték, Szigligetinek vidéken tartózkodó gyermekeit. Talán, kire a legközelebbi napokban anyai örömek várnak, s a szülői házba különben is jönni szándékozott, s ma érkezett meg. Szigligeti Józsefet és Mórt holnapra várják.

*

A nemzeti szinház épületén, az irói kör helyiségénél, az akadémiai palotán, már kora reggel kitüzték a gyászlobogókat. A gyászjelentéseket holnap adják ki.

*

A vidékről már is számos részvétsürgöny érkezett a gyászoló családhoz. A mai nap folyamában, többen személyesen jelentek meg a halottas házban, részvétöket kifejezendő. A házmester s a szolgaszemélyzet pedig valódi ostromnak vannak kitéve a közönség részéről, hogy az általánosan szeretett és tisztelt hazafi végperczei felől értesitsék.

*

Az akadémia s a Kisfaludy-társaság tagjai a temetésen testületileg vesznek részt.

*

A halott testét, holnap d. e. szállitják egész csendben a nemzeti szinház épületében, a hol délutáni 3 órakor fog megtartatni a temetési szertartás. Addig a koporsó az előcsarnokban lesz felállitva. A temetésen, az egyházi szertartás után, Feleki Miklós fog gyászbeszédet tartani, mit a nemzeti szinház operaszemélyzetének egy quartettje követend. Ennek elhangzása után, megindul a menet a temető felé. A zenekar, s a nemzeti szinház egész személyzete, egészen kikésérik a halottat a temetőig, hol Paulay Ede mond búcsút barátai nevében.

A nemzeti szinházban, a temetés miatt, holnap este nem lesz előadás.

*

A népszinház igazgatósága, még a mai d. e. folyamában, irásbelileg adott mély részvétének kifejezést, a nemzeti szinházat és az egész országot ért nagy veszteség felett, s tudomásul venni kérte, hogy a népszinház személyzete testületileg veend részt a temetésen.

*

A nemzeti szinház drámai személyzete egy óriási babérkoszorut rendelt meg elhunyt igazgatója koporsójára. A koszoru belsejében egy szinten babérból készült korona fog diszleni, — magáról a koszoruról pedig 8 hosszu fehér atlaszszalag fog aláfolyni, mindegyik külön fölirással.

*

Az irók és müvészek társasága Szigligeti halála alkalmából ma d. u. választmányi ülést tartott, melyben arról gondoskodott, hogy minél méltóbb legyen elnökének temetése. — Elhatározta, hogy testületileg vesz azon részt, és sirjára egy ékes babérkoszorut helyez. — A társaság tagjait, kik fél 3 órakor az irói körben gyülnek összse, Hatala Péter alelnök fogja vezetni.

*

Eddigi megállapodás szerint a menet a népszinház előtt is meg fog állani, hol Rákossy Jenő igazgató fog rövid beszédet tartani.

*

A nemzeti szinház igazgatósága és személyzete által kiadott gyászjelentés igy hangzik:

A nemzeti szinház igazgatósága és személyzete mély fájdalommal jelenti, hogy Szigligeti Ede drámai és adminisztrativ igazgató, f. é. jan. 19-én éji 11 és fél órakor, 64 éves korában, szivszélhüdés következtében, rövid szenvedés után, érdemekkel teljes életét végezte.

Mint drámairó és tisztviselő egyaránt erős támasza volt ő a nemzeti szinháznak, fennállása óta, 40 éven át.

Nincs az országban müvelt ember, ki nem ismerte fáradhatlan tevékenységének sikereit, nem méltányolta önzetlen jellemének tisztaságát, nem melegedett hazafias alkotásainak tüzénél.

Ő a nemzet halottja!

Intézetünk pótolhatlan veszteségét érzi az ország, gyászában osztozik a nemzet. — A feledhetlen pályatárs és főnök tiszteletét hiven megőrzik keblökben a nemzeti szinház tagjai.

Örök emlékezetét biztositják müvei!

Áldás és béke takarja porait!

Hült tetemei f. hó 21-én, d. u. 3 órakor fognak a nemzeti szinház csarnokából a kerepesi ut melletti temetőbe, örök nyugalomra kisértetni.

*

Egyszerü pompa nélküli ravatalon fekszik a halott. Fekete magyar ruha fedi testét. Arczának nyugodt, csaknem mosolygó kifejezése van, mint oly embernek, ki hivatásával, lelkiismeretével beszámolt és e nagy számadásban hiba nem fordult elő. Őszülő haja magas homlokát csaknem egészen elfedi. Megható polgárias egyszerüség ömlik el az egész halottas szobán, mintegy jelezve, hogy itt már megszünik a diesőség, mely az élő lépteit követte. A halottas szobát tudositónk előtt Jókai és neje hagyta el. A látogatók egymás után özönlenek a szobába. Az elhunyt családja s vejei: névszerint Törs Kálmán, Mudrony Soma és a többiek folyton a halott körül tartózkodnak.

Bécsből irják a „B. Corr.“-nek: Andrássy gróf decemberben a delegatiók bizottságaiban fölemlitette, hogy ő ezuttal be akar terjeszteni a delegatióknak egy okmánygyüjteményt, mely azonban csak három-négy hét mulva készülhet el. A vörös könyv most csakugyan össze van állitva és föl van abba véve az utolsó napokból is néhány sürgöny, de a kinyomatása még nem rendeltetett el, miután Andrássy gróf várni akar a kinyomatással, mig a delegatiók összejönnek, és ez nem fog márczius elseje előtt bekövetkezni, hogy igy minél több okmányt mutathassonak be a delegatióknak. A delegatió meg fog győződni az okmánygyüteményből, — irja a „B. Corr.“ — hogy Andrássy gróf mindent megtett a háboru megakadályozására, és hogy nem rajta mult, ha a béke fön nem volt tartható.

Kossuth Lajosnak külügyi politikánkra vonatkozó nagyérdekü levelét — mit legközelebb jeleztünk — lapunk holnapi száma hozza.

Páris jan. 16-án.

(Saját levelezönktől.)

Noha csak holnap nyittatik meg a parlament Londonban, itt az Elyséeben és azon kivül még sok helyen a trónbeszéd egész tartalma ismeretes. Beaconsfeeld lord azt már tegnapelőtt közölte a párisi angol követtel és egy órával később, miután azt Mac Mahon és Dufaure elolvasták, több távirat küldetett szét részint francziaországban, részint mindazon helyekre külföldön, u. m. Német, Olasz, Spanyolországban és Németalföldre, hol kormányunk ügynököket tart. u. m. Bécsbe és Konstantinápolyba. Ha az, mi a trónbeszédben elő fog adatni, a hidegvérü Angolokat föl nem villanyozza, akkor idegeiknek fából kell lenniök. Chanzyto kapott jelentés folytán az Algiri hadsereg minden perczben várja a parancsot az elindulásra Toulon felé.

Algir kormányzója az egész orosz-török hadjárat alkalmával czélszerünek tartotta a bennszülöttek közt részvétet gerjeszteni hitsorsosaiknál és a kabyl nők nagy mennyiségü tépést, pénzt és pénzbe becserélendő ékszereket adományoztak a törökoknek. Kivált Constantine környékén, valamint az algiri kikötőkben, jelesül Torré Chica, Ghigelli és Sidi Ferruch tájékán, a részvét és az ozmau vallásért és nemzetiségért mutatkozó lelkesültség napról napra nagyobb mérveket ölt magára. Chanzy attól tartott, hogy ezen lelkesedés a kabylok közt az ősz óta le fog lohadni, de szerencsére ez e helyett mindig tokozódik s épen ellenkezőleg azon a tapasztalástól meritett igazságnál fogva, miszerint nincs oly dolog, mi az idő általi ne vesztene intenzivitásából és elpanzivitásából, ugy tapasztaljuk, hogy itt most kivételes eset forog fenn. Ily tünet a szerelem is, melyet akadályok csak nagyobbitanak.

Az algiri helységekben a kabylok óta nem tesznek egyebet, mint fegyverben gyakorolják magukat és imádkoznak, hogy Allah üldözött török atyjokfiait fölsegitse. Hasonló tünetek mutatkoznak Marokkóban, Mogadorban s más helyeken is, még Belad al Dzserid sem marad hátra a többiek mögött. Sajnos, hogy ezen emberek nem elég vagyonnal birnak, hogy lehetségessé legyen az utiköltségeket össze hozniok, mert már régen elindultak volna ezrenkint a harcztérre. Az algiri kormány, ha ez motu proprio történt volna meg, ezt nem akadályezta volna, de a költségeket magának fedezni nem lehetett, mert tudva van, hogy Berlinből ép ugy mint Szent Pétervárból a franczia minden mozdulatait leső kémek vannak itt ép ugy, mint Párisban és a franczia semmit sem akartak tenni, mi őket és kormányukat compromittálná.

A tábornagy elnök és a papság közt némi feszély volt észlelhető, melyet az elsőbb nem igyekezeti eloszlatni s egy idő óta az Elyséeben alig láthatni fekete ruhásokat. A jezsuiták mindazon által a játékot még föl nem adták, azt hiszik, hogy ha azon köd, mely Ixion fellegekint köztük és a kormány fejo közt emelkedett, el fog oszolni, ismét hatalomra kerülnek, az alatt pedig már előre is pénzzel és szóval dolgoznak rajta, hogy ez történjék.

Óhajtható lett volna, ha Mac-Mahon Canrobert helyett ügyesebb diplomatát küldött volna Rómába az uj királyhoz, de nála azon nézet győzött, hogy Canrobert valamennyi franczia tábornok közt Humbertnél és nejénél még régibb idő óta a persona gratissima s talán igaza is lehet, mert noha Canrobert mint hadvezér soha sem fejtett ki nagy katonai tehetségeket, talán mint diplomata kevésbé együgyü. Még eddig missiójáról csak annyit tudtak meg, hogy az uj királytól igen szivélyesen fogadtatott s majdnem egy óráig tartó titkos találkozása volt, nemkülönben az angol küldöttel Roden lorddal is.

Ha valaki a kaszárnyákba megy és a közkatonák és altisztek beszélgetéseit kilesi, ott egyebet nem hall, mint politikát, jelesül nagyon örvendeznek, hogy nem sokára táborba fognak szállni a németek ellen, mert minden katonába be van oltva a németek gyülölete. A tisztek ellenben tartózkodóbbak, noha ők is el kottyantják magukat, ha Chambertin, Macon vagy St.-Perieux által petites maisonsjaikban fölhevittetnek és a Breda városrész hölgyei, kik a Jeruzsálem utcza zsoldjában vannak, ezen nyilatkozataikról már tettek is jelentést.

Egy idő óta már az ausztria-magyarországi követ és személyzete is kezdenek nálunk fölmelegedni és fölmelegittetni, de bajos velök nyilt kártyákkal játszani, mert még eddig a mindig megbizhatatlanoknak találtattak és Andrássy gróf barátsága Novikoff iránt, ki magát nála be tudta szinleini, igen ismeretes. A bizalmatlanság résznről csak akkor szünend meg, ha az osztrák külügyér maga mögött minden hidat és hajót elégetett.

E. M . . . .

A háboru.

Még mindig az angol trónbeszéd tárgya majd nem egész Európában a különféle kombinatiónak. Azok, kik abban mit sem láttak, miből háborut lehetne következtetni, lassanként hosszasb kérődzés után mégis akadtak abban oly tételekre, melyek abbeli meggyőződésüket megingatták. Anglia erélyes és őszinte föllépése még a mi kétkedő udvarunknál is változást idézett elő és ugy látszik, mintha azóta azon hüvösség, mely Ausztria-Magyarország és Törökország diplomatiai egyéniségei közt uralkodott, némileg oloszlott és melegebb viszonyok állottak volna be köztük. E részben is Ausztria kormányférfiai, kikről mióta gróf Andrássy áll a külügyek élén, már megszoktuk, hogy soha sem állnak a maguk lábán, ezt végre megkisérlenék és járszalag nélkül akarnának néhány lépést tenni.

Nem csekély zavarba hozhatta a két kabinetet, Ausztria-Magyarországét és Angliáét, azon körülmény, hogy Muszkaország minden fölszólitás daczára sem akarja kimutatni foga fehérét s a békefölténetelek még mostanában sem ismeretesek. Hogy ez nem lehet jó hiszemüség, ezt még a legbárgyubb embernek is be kell látnia.

Mint már több izben jeleztük, Angliának legnagyobb fejfájást okoz a Dardanellakérdés. Hogy az, ha Muszkaország megbikacsolná magát a bellespontusi szoros birására, ugy az még sokkal veszélyesebb volna Európára nézve, mint még Konstantinápoly elfoglalása is, melyet Oroszország ugy sem tarthatna örökre megszállva, hanem birtoklása ott csak ideiglenes lenne. Ekkor t. i. ha a Hellespontust birná Oroszország, a Fekete tenger zárt tengerré tétetnék, senki sem tudhatná, mi történik annak belsejében, a muszkák oly félelmes hajórajt épithetnének, a kikötőkben oly bevehetlen várakat épithetnének hogy Európára nézve hasonlitanának egy tövises disznóhoz, mely embernek állatnak hozzáférhetlen marad. Képzeljük csak ott Sinspetól kezdve kelet és nyugot felé, északon és délen meg annyi Gibraltárral birna, a mennyit Muszkaország épitni tudna. Azt legfeljebb kémek által lehetne megtudni s vajjon ezek behatolhatnának-e azon félelmes erődítések belsejébe, ezt alig hihetni; ők is követnék e tekintetben Anglia példáját, kik senkinek sem engedik meg, hogy Spanyolország csucsán épitett várak belsejébe mehessen. Ilyesmin alig kételkedhetni, mert a muszka ravaszság az egész világon közmondásossá vált. Már a muszka zsoldban álló

„Nord“ is kezd erről beszélni, pedig ezen ujság egyenesen Szent-Pétervárból sugalmaztatik. Szóval Európának veszedelmesbek az Anatoli és Rumili-Hissar várfokain lobogó orosz szinek, mintha azokat az Ája-Zsofiára föl huznák. Ezen változás a szorosokban annyira fontos és szembeszökő, hogy még külügyérünknek is föl kelle tünnie s rá ijjesztenie.

Az angol trónbeszédben előhozott semlegesség fölemlitése azon kérdésre adott okot, hogy azt akarják tudni, minő semlegességet értett a királynő? Vajjon abszolut vagy föltételes s következésképen fegyveres neutralitást, mert épen ez a bibéje a dolognak. E kérdésnek naivitása azonban igen szembeötlő s csodálkozhatnánk azokon kik azt intézik, mert hiszen a trónbeszéd további tartalma elég vilagosan felel arra, midőn a parlamentum bőkezüségét akarja igénybe venni. Ha csak oly neutralitást akarna érteni, mint az volt, melyet eddig mutatott, akkor ugyan nem volna parlamentje bőkezüségére szüksége. Az angol trónbeszéd legvilagosab, legformaszerintibb óvás tétel Oroszország minden igyekezetei ellen a párisi békepontok megváltoztatására Ezen békepontoknak ezentul is alapul kell szolgálni a most kötendőre nézve.

Most tünik föl legelőször tisztán a keleti kérdés jogi állása, ezen tisztázást pedig Angolhonnak köszönnetjük, mely még Andrássyt is gondolkozóvá ejthette, mint ez az ő utasitásai folytán történt óvástételből kitünik, melyet az osztrák-magyar követ gróf Zichy emelt az iránt, hogy a békekötés ne birjon jogi erővel Európával jelesül a garantia hatalmakkal szemben. Nem lehet föltételezni a muszka barát Zichyről, hogy maga eszéből tett volna ily nagy horderejü lépést, mert noha Andrássynak szoros barátsága Novikoff muszka követ iránt már 1871-ben világhirüvé lett, de Zichyről tudják, hogy ő még muszkabarátabb s igy csak is az adott utasitásnak következtében óvásozott, melyet a Ballplatzról kapottt. De Andrássy a jelen körülmények közt nem is cselekedhetett máskép, mert ellenkező esetben a legszigorubb felelősségnek tette volna ki magát nem csak a monarchia népei előtt, melyektől még eddig nem valami rendkivüli nagyon törődni látszott, de fejdelmünk, az egész világ és az utókor előtt s igy saját maga előtt is Most tehát egész Európa várja tőle, hogy szavát kiváltsa s tényleg megmagyarázza azon delfoszi jósló-féle mondatát, a szabad kézről, melyet ajkain lebegtetett a muszkák által kezdett igazságtalan háboru inditásakor.

Lehetséges, hogy ily határozott föllépése két barátjának, Gortsakoffnak és Bismarcknak, nem igen lesz inyére, sőt talán sejté ezen homlokzat változtatást már régen az utóbbi s ennek betegségéhez ezen ok is járult.

Muszkaország tehát sarokba lesz szoritva ezen politikai loyalitás által, ki kell mondania és bebizonyitnia, hogy a törökországgal kötendő külön béke nem sérti Európa érdekeit. Ha ily békét is köt, akkor az legfeljebb Bolgárország autonomiájára, a keresztény lakosság sorsa javitására és beireformokra, de semmi egyébbre nem vonatkozhatik. De Muszkaország meg azoknál is többet követel, akkor már nem többé Törökország, hanem egész Europa s mindenek előtt a garantirozó nagy hatalmak aláztatnának meg. Ez meg nem engedhető, mert Europának joga és elég hatalma és ereje is van ezt meg nem engedni.

Ezen coalitió által a két együtt tartó Európa szabadságát fenyegető hatalmasság izoláltatik. Németország pedig ily coalitiót látván maga előtt, nagyon meggondolandja magát a dolgokat tü hegyére állitani.

A minap cikkünkben emlitve volt, hogy egy hires államférfiu (Rouher) bizatott meg azon okmányok összeszedésével, melyek a keleti háboru kezdetére vonatkoznak, miből az sülne ki, hogy ezen kicsinálások már igen régiek s már a poroszdán háboru előtt terveltettek, noha még ekkor senkinek ilyesmi nem jutott volna eszébe s Muszkaország csak alkalomra várt, hogy kirukkoljon szándékaival, mit meg is tett, midőn Francziaország Németország által legyőzetett.

Csak Angolországban érezték Németország hatalma növekedésének veszélyét, midőn 1871. év febr. havában Peel Robert, Helbert, Hoare, Baillie Cochrane és más szónokok kimondották az angol parlamentumban, hogy Francziaország legyőzése Európa egyensulya megzavarására vezetend. De átlátta ezt akkor a mi oppositiónk egy férfia, jelenlegi miniszterelnökünk Tisza Kálmán is, ki kevéssel a fenn emlitett angol szónokok nyilatkozatai után, március 19-ikén, fölemlité, miként sajnálja, hogy Német- és Muszkaországok tulsulyra emelkedvén, ez Ausztra-Magyarországra csak veszedelmessé valand. Akkor Ausztria nem szövetségest, csak támaszt keresett Németországban Muszkaország ellen, ez volt fooka akkori neutralitásának is.

Jelenleg az érdekek közösek Európa valamennyi nemzeteire nézve a két leghatalmasb állam ellenében.

Még Németorszag sem mindig ugy tekintette a dolgokat mint jelenleg. Az akkori porosz követ Bunsen, mar 1854-ben Londonban kimondá, mint szeretné ha Muszkaország hatalma meg öretnék.

Az „Eastern buuget“ is kimondja most, mi veszedelmes Európára nezve a Dardanellák szándékolt elfoglalása Muszkaország által. Itt azonban azt hiszik, hogy minden bizonytalanság meg fog szünni hétfőn (ma), mert Novikoff tudatni fogja a béci kabinettel a béköföltételeket. (?) De ezen föltevéssel ellentmondásban áll azon hir, mely szerint Lőnneisen alezredes visszatérne a muszka főhadiszállásra, mi inkább arra látszik mutatni, hogy a fegyverszünetből semmi sem lesz.

Albániából igen szomoritó hirek érkeztek, jelesül Antivariból, hol a lakosok állapota kétségbeejtő. Ezen a montenegróiak által lövöldözött városban 400 házból még csak 40 van meg, a többi mind a lángok martaléka lett. Nikita fejedelem oda nyilatkozott, hogy előbb nem kötendi békét, mig Vojana területet el nem foglalja.

A szóba hozott congressusra nézve Muszkaország oda nyilatkozott, hogy csak akkor egyezend ennek tartásába, ha programmja a békére nézve előnyesen elfogadtatik.

Londonból jelzik, hogy a fegyverszünet ma fogna megköttetni. Midhát pasa Stafford houseban egy meetingben fog szónokolni. Azt is irják, hogy a sürgönyváltás Anglia és Görögország közt mindinkább élénkül. Végre még a tegnapi hir egy Irade kibocsátásáról mai ujabb jeleutések által megerősittetik, s ha csakugyan igaz az, hogy valamennyi ottomán fegyverbe szólittatik, akkor ugyan sem a fegyverszünet s még annál kevésbbé a békekötés sem létrejötte várható, sőt mindkettőnek el kelle tünnie a valószinüségek sorából.

UJDONSÁGOK.

— Kossuth Lajos, mint egy ma — Helfy Ignáczhoz érkezett levelébői olvassuk, mély megilletődéssel vette Viktor Emanuel halálát. Ugy szól róla, mint az alkotmányos királyok mintaképéről. Áttérve Humbert király proklamatiójának azon szép passusára: hogy a király meghalt, de az intézmények élnek — azt mondja, miszerint ő ismer egy országot, melyben a király él, de az intézmények vannak meghalva. Nem hagyhatjuk itt emlités nélkül, hogy a baracconni házat is meglátogatta a halál: Kossuth Lajos a napokban vesztette el egyik hü cselédjét, régi szakácsnéját.

— Ujházy Edének, a nemzeti szinház tagjának, holnapra hirdetett esküvője, a temetés miatt szerdára halasztatott.

— Halálozás. A jótékonyságáról általánosan ismert Strohmayer Ferencz fővárosi polgár és városi képviselő tegnap meghalt. Temetése holnap (21-én) leend.

— Gyászjelentés. Mocsonyi Mihály saját ugy fiai Sándor és Jenő, továbbá Foeni Mocsonyi András és neje szül. Mácsai Csernovits Laura, Mocsonyi Antal és neje szül. Báró Brudern Jozefine valamint Zeno és Victor fiaik, Mocsonyi György és neje szül. Gyöngyösi Somogyi Ilona, valamint Livia és Georgine leányaik, — végre Mocsonyi Éva nevében is mélyen szomorodott szivvel jelenti, hogy felejthetlen neje illetve anyjuk, nővérük, sógornőjük és nagynénjük Mocsonyi Mihályné szül. Foeni Mocsonyi Katalin f. évi január 7|19 d. u. 5 órakor rövid szenvedés után 71. éves korában agyhüdés következtében Istenben elhunyt. A boldogultnak hült tetemei f. é. január 9|21-én d. u. 3 órakor fognak a helyb. Maria-Valeria-utczában lévő Grand Hotel Hungaria czimü szállodában a görög-keleti vallás szertartásai szerint beszenteltetni és Foen-en a családi sirboltban örök nyugalomra tétetni.

— Bodenstädt Frigyes tegnap a késő esti vonattal érkezett Budapestre. — Az indóháznál a fogadó bizottság több tagja várt a megérkező vendégre, — ki csupa „előzékenységből“ legutoljára szállott le a vonatról, mi csaknem egy kis comikumra szolgáltatott alkalmat. A fogadóbizottság tagjai ugyanis, nem ismervén személyesen a vendéget, az érkezők elé állottak s folytonosan Bodenstädt nevét hangoztatták, mire azonban feleletet nem kaptak, mert a vendég a kocsiban maradt ülve. — Midőn már mindenki kiszállott, — a fogadók is utra készültek, ekkor tudták azonban meg egy vonatvezetőtől, hogy az egyik kocsiban még ül „egy ur,“ s igy mégegyszer viszsza fordultak, kiléte után tudakozódtak, s miután megtudták, hogy csakugyan ő Bodenstädt, — szivélyesen üdvözölték. A fogadóbizottság tagjai közül Hoffman Pál elnöklete alatt Neugebauer, Aigner és még többen várták a vendéget a vasutnál, kik egész a „Hungáriá“-ig kisérték őt, hol tisztelőinek egész serege várta már a vendéget. Ma d. e. többen tisztelegtek nála. Ott volt br. Liptay Béla, Wahrmann Mór, Hoffmann Pál, Pulszky Ferencz, Lindtner, Laflt és még többen. — 10 óra után tisztelget nála a „Petőfy-társaság“-nak Északy Károly elnöklete alatt Erődy Béla, Neugebauer és Aigner urakból álló küldöttsége, mely a „Petőfy-társaság“ diszokmányát adta át neki. Északy magyarul, Neugebauer pedig németül üdvözölte őt, mire Bodenstädt meghatottan felelt. „Bejártam — ugymond — Európának csaknem minden nagyobb városát, de oly szivélyes fogadtatásra s érdemen felüli méltánylásra sehol sem akadtam, mint itt. Fogadják érte leghálásb köszönetemet s azon biztositásomat, hogy a külföld előtt ezentul még nagyobb buzgósággal fogom képviselni a magyar irodalom érdekeit.“ Ezután kezet fogott a küldöttség minden tagjával, s mindegyikkel társalgásba bocsátkozott. — Erődyvel perzsául és törökül társalgott hosszasb ideig. Dicsérte Hafiz magyar torditását, melyből a forditó azonnal kedveskedett is egy példánynyal. E tisztelgés után a köldöttség tagjaival együtt indult el a Liszt-egylet zene-reggélyére, hol nem győzte eléggé magasztalni Liszt müvészi, fölülmulhatlan játékát.

— Viktor Emanuel hátrahagyott adóssága nagy gondot ad Humbert királynak és az olasz kormánynak. Az adósság, miután a savoyai háznak ingatlan vagyona igen csekély, a civilistát terheli. Mint tudjuk csakis 10 millió lira van betáblázva, 26 millió pedig váltó adósság. — Az a kérdés, hogy mikép törlesztessék az összeg. Némelyek fölvetették, hogy az olasz nép vállalja magára, de Humbert király ennek ellene szegült és kérte a képviselőket, hogy az ügyet ne hozzák szóba a parlamentben, miután reményli, hogy eddigi gazdálkodási rendszerével saját maga is ki fogja egyenliteni e tekintélyes adósságot. Humbert legjobban szerette volna, ha az egész ügy titokban marad, mert a savoyai háznak nem nagy előnyére válik az elhunyt uralkodó gazdálkodás-módja.

— Rimaszombatban jan. 19-én volt a városi tisztviselők választása. Polgármester lett Szabó György, főkapitány id. Badinyi Gyula, ügyész Kishonti Gyula és Lengyel Andor, árvaszéki ülnök: ifj. Nagy Ferencz; -- árvagyám id. Süteő István. Tanácsosok: Hamaliár Károly, Kovács József s Ethey Frigyes; — pénztárnok Patai Janos, ellenőr Szontagh Károly, adószedő: Manczel József, alkapitány Barna Imre. — A választást estve fényes bankette követte.

— Az árviz eshetősége folytán a netán bekövetkező veszély elleni óvintézkedések megtételére kiküldött bizottmány hétfőn, e hó 21-én tartja ülését, Kada alpolgármester elnöklete alatt.

— A letétpénztár jelentése szerint a Rókus és János kórház pénztára igen aggasztó állapotban van; ugyanis az előbbiben 65,414 frt 55 és fél krnyi a tulkiadás, az utóbbiban pedig 36.778 forint 55 kr, összesen tehát a két kórhaz pénztára 102.193 frt 60 és fél krnyi tulkiadást tüntet föl, mely részben a kórházügy bonyolódott volta, részben az előlegezett gyógydijak lassan törtenő befolyásának, részben pedig azok vissza nem téritésének tulajdonitható.

— A magyarországi szabadkőmivesek Jánosrendü nagy páholya rendes évi gyászmunkáját jan. 24-én fogja megtartani.

— Szigligeti egyetlen szinpadi sikere. Nagy emberek elhunytával az első csapás sulya alatt is talál a borongó lélek egy-egy derültebb pontot. Feljegyezzük mi is gyászolt nagy halottunkról. — Szigligeti akár csak Shakespeare, rosz szinész volt. Shakespearenek tudvalevőleg legkedvenczebb szerepe volt Hamletben a — szellem; Szigligetinek viszont a Szökött katonában „Gimesi nótárius.“ A nótárius azonban énekelve lép fel a szinpadra. Szigligetinek meg czudarul rosz énekhangja volt s a betyáros nótával sehogy sem tudott hatást csinálni. Megyeri aztán egyszer azt ajánlotta neki, hogy fütyülje el a nótát. Szigligeti azonnal ráált és a közönség méltó meglepetésére, a legközelebbi alkalommal fütyülve lépett ki éneklés helyett a szinpadra. Ez az extemporizálás nem téveszté el hatását s a közönség zajosan megtapsolta. Ez volt neki, mint szinésznek, egyedüli szinpadi sikere.

— Nagyszabásu lopás. A bécsi rendőrségnek Bukarestből azt sürgönyzik, hogy f. hó 17-én Stankovics S. bukaresti kereskedőtől török aranyokat és értékpapirokat, ezek közt az osztrak földhitelintézet több részvényét tolvajlották el. A lopott tárgyak egy negyed millió frankot képviselnek; a kézrekeritőnek 10,000 frank biztosittatik.

— A fővárosi rendőrség. Lapunknak irják: Káros, sőt a közbiztonságra nézve veszélyes is volna, rendőri közegünk példatlan visszaélését a nyilvánosság elé nem hozni; hogy ne jőjjön mindazok tudomására, kik e visszaélések megtorlására illetékesek. E hó 16-án éjjeli 3 órakor kétségbeejtő vész és segélyérti kiáltások verték fel a kalaputczai 2. szamu ház lakóit. Ez időben egy, e házban lakó ferfi megőrült, neje sulyos testi sérülések után elmenekült szerencsétlen férje kezei közül, ki ezután vad dühvel rontott a mellettes lakosztályra, ennek ablak és ajtaját betörvén, innen a házmester lakosztályára, hol az ajtót bezuzván, a házmester élete ellen tört. Leirhatlan a rémület és kétségbeesés, nők és férfiak az ablakokból tüzet, segélyért kiáltoztak, de nem volt biztos, ki segitségre ment volna. E zavarban egy lakó a legközelebbi biztosi állomásra fut, azt itt nem találván, kénytelen a városházára futni. Az inspectiós tiszthez ugyanekkor veszekedő felekkel kiván bejutni egy biztos, ki látva a rémült egyént s megtudván tőle a bajt, őt engedi első sorban kihallgattatni. Ez megtörténvén, a nélkül, hogy az inspectiós tiszt választadott volna, a másik ügyebajos kihallgatásához fog. Egyideig enged a tiszt akaratának, később illedelemmel megjegyzi, hogy esetében emberéletről van szó, hol a segélykülués halasztást nem enged meg. S mi történt, a helyett, hogy a tiszt ur rögtön segélyt nyujtott volna, példátlan gorombasággal hallgatásra inti, különben kiutasitja őt rögtön. Ez alatt a házbeli férfiak minden erejüket megfeszitvén, a szerencsétlen kezei közül kiszabadták a házmestert, ki teljes óráig viaskodott, ugy hogy most is orvosi kezelés alatt az ágyat őrzi. Az őrültet összekötözvén, a kövezeten hagyták, igy feküdt a szerencsétlen reggeli 5 óráig, mikor az emlitett tiszt a főorvossal megérkezett s a szerencsétlent ideiglenes kezelés végett a Rókus-kórházba szállitották.

— A belügyminiszter, mint értesülünk, megküldötte a törvényhatóságoknak a hazai közkórházakban a folyó évre megállapitott ápolási dijak részletes kimutatását; egyuttal felhivta a törvényhatóságokat, hogy közkórházaik 1879. évi költségirányzatát f. évi május hó végeig hozzá okvetlenül felterjesszék.

— A bölcsészekre rosz csillagzat jár az idén. Nem elég, hogy a báljuk nem sikerült, tegnap a bölcsészeti-kar szolgájánál meglelent egy szürkeruhába öltözött egyén s azon ürügy alatt, hogy a bálbizottság most ülést tart s neki dolga volna ott, elkérte a segélyegylet irodájának kulcsát. A szolga mitsem gyanitva, teljesitette a kérést, s erre az ismeretlen egyén bejutván a szobába, egy ott talált ollóval felfeszitette az elnök asztalát, utána a pénztárt és 150 frtnyi készpénzt magával vitt. Nem volt hát elég a báldeficzit, még ez a csapás is beköszöntött. — Az ügy feljelentetvén, vizsgálat alatt áll.

— A magyar vidéki szinész kebelzet központi kormány tanácsa a congressusi határozatokhoz képest — ugy haljuk — csakugyan nagy szigorral jár el a szinigazgatói engedélyek körül. Egyelőre csak f. évi april 15 éig véleményezi a lejártakat meghosszabbitani. A tél közepén nem akar egy társulatot sem a kenyérkeresetre képtelenné tenni, hanem annál szigorubb censura alá fognak tavaszszal vétetni. Akarjuk hinni, hogy a vidéki szinészet ez által is, szabadul mételyeitől.

— A spiritisták — mint haljuk — közgyülést tartottak, melyből hiányos adatok szivárogtak csak ki. Jelen volt vagy husz férfi és öt-hat nőtag. Az idézéseket, a miket végbevittek, fölsorolván, kiemelték, hogy Petőfi nyilatkozása folytán ők tudták meg először, hogy Manasses Dani gazember, — legközelebb Victor Emánuel szellemét fogják megidézni, hogy a pápai szék jövő sorsáról nyilatkozzék.

— A „Szini világ“ czimü lap, mely Babos Károly szerkesztése alatt jelent meg, mint értesülünk, kilépett az élők sorából. Halálának oka a vidéki szinészet sanyaru állapotában keresendő. Megemlitendőnek tartjuk, hogy e lap megindulásakor Tóth Ede segédszerkesztője volt, s azt haláláig szellemileg tamogatni igyekezett.

— Névváltoztatás. Deutsch Lajos helyesebben Lázár fővárosi lakos vezetéknevének „Alföldi“-re s Thausz József fővárosi lakos honvédőrmester vezetéknevének „Harmati“-ra kért átváltoztatása belügyminiszteriumi rendelettel megengedtetett.

—

A hivatalos lapból. A király Herbert Ede, a magyar Curia semmitőszéki osztálya nyugalmazott rendes birájának, 40 évet meghaladó szolgálati elismeréséül a Lipót-rend lovagkeresztjét, Glozik István maglódi községi birónak, 30 évi hasznos és hü szolgálatai elismeréséül, a koronás ezüst érdemkeresztet s dr Róth József brassói gyakorló orvosnak, e minőségben tett sikeres szolgálatai elismeréséül, a koronás arany érdemkeresztet adományozta.

Kitüntetések A m. kir. igazságügyminiszter Unger Antal szatmárnémeti kir. törvényszéki dijnokot a nagybányai kir járásbirósághoz irnokká, a szegedi m. kir. pénzügyigazgatóság Gayer Vendel és Blazius János IV. oszt. adótiszteket IV. oszt. ellenőrökké nevezte ki.

Az ügyvédi kamarákból. A budapesti ügyvédi kamara részéről közhirré tétetik, miszerint ijabb Perezel Béla és dr. Rónay Károly ügyvédek a kamara lajstromába folytatólag felvétettek, ellenben Szekrényessy József budapesti ügyvéd, elhalálozása folytán, a kamarai lajstromból kitöröltetett s irodája részére Baranyi Ödön budapesti ügyvéd és kamarai tag rendeltetett ki gondnokul. A maros-vásárhelyi ügyvédi kamara részéről közhirré tétetik, miszerint Axente Bazil beszterczei ügyvéd, az ügyvédkedés gyakorlatától önként visszalépvén, a kamara névjegyzékéből kitöröltetett; a zalaegerszegi ügyvédi kamara részéről, hogy Dáxner János nagykanizsai ügyvéd, az ügyvédség gyakorlatától felfüggesztetett; a pécsi ügyvédi kamara részéről, miszerint Jagits József és Balogh Pál mohácsi ügyvédek a kamara lajstromába folytatólag felvétettek; ellenben Galamb Gyula pécsi ügyvéd, önkéntes lemondása folytán, s a beszterczebányai ügyvédi kamara részéről közhirré tétetik, hogy Raksányi Nándor zniováraljai lakos ügyvéd, önkéntes lemondása folytán a kamara lajstromából kitöröltetett.

—

Carneval.

— A bölcsődék javára a fővárosi vigadó disztermében január 30-án tartandó fényes zártkörü tánczvigalomra a meghivók már szétküldettek; mindazon urak és urhölgyek, kik e bálra meghivót nem kaptak, holott azon résztvenni óhajtanának, sziveskedjenek jan. 29-én vagy jan. 30-án a bálbizottsághoz fordulni d. e. 10--12 óra vagy d. u. 3—5 óra közt a nemzeti szálloda I. emelésén, hol személyenként 5 frtjával báli jegyek is kaphatók lesznek. — A bálbizottság Bethlen Mark gróf elnöklete s Miklós Ödön ur alelnöklete mellett a következő urakból alakult meg: ifj. Antos János, Bakody Árpád, Bethlen András gr, ifj. Cséry Lajos, Cseley Géza, Erdélyi Béla, Förster Aurél, Fülöp Kálmán, Kiss Miklós, Khuen Hedervváry Károly gr., Kozma György. Lisznyay Tihamér, Űrményi Bernát, Madarász Gyula, ifj. Miklós Gyula, Molnár Viktor, ifj. Ráth Károly, Szeniczey Ákos és Szitányi Géza. — A jótékony czél tekintetéből is melegen ajánljuk ezen jóhirnevü bál fővárosunk uri kö reinek hathatós pártfogásába.

— Eötvös betegsegélyző-egylet tegnap a zenekedvelők termében igen fényes tánczmulatságot rendezett. melyen nagy számu diszes közönség vett részt. Kiváló meglepetésben részeltették Helfy Ignácz képviselőt és kedves nejét; midőn a terembe lépett, a zenekar rcá kezdte a Kossuth indulót, s Helfynét felkérték, foglalná el a bálanya számára fenhagyott helyett. Ezután a figyelem többféle neméval tüntették ki. A szünóra alatt a közönség az étterembe vonult mulatozni, hol több hazafias felköszöntések mondattak. Jellemző, hogy bpest polgárai menynyire vannak megelégedve a mostani kormány uralkodásával, mert egyik német ajku polgár felköszöntésében a jelen kormány mielőbbi megbukása után egy oly hazafias kormányt ohajtana üdvözölni, melynek egyik tagja Helfy képviselő is lenne. A közönség tánczra hajló része visszavonult a terembe s mulatságuknak csak a reggel vetett véget.

— A nőegylet által rendezett álarczosbál az éjjel a vigadó nagytermében teljesen sikerült. — A tarka-barkaság zsufoltságig töltötte meg a termet. Alig lehetett keresztül hatalni a nagy tömegen, valóságos nápolyi vásár volt. Sürgött-forgott az igen szép számmal megjelent álarczos. Volt is tréfa, pajzánkodás, és derültség minden ponton, melyekben számos képviselőt is látuuk részt venni. A czukrászdában igen diszes, hölgy koszoru foglalt helyet, mosolyogva tekintette a méh-rajhoz hasonló tömeget. Örvendünk, hogy a buzgalmat, melyet az egylet hölgyei kifejtettek szép siker koronázta.

Fővárosi ügyek.

— A fővámház előtti rakpart s a hozzá vezető lejáró mentében teteme s mennyiségü szemét s egyéb hulladék hányatott legujabb időben a Dunába. Miután a medernek épen az emlitott rakpart mentén fekvő része az államkincstár által a hajózás s a közegészség érdekei szempontjából a mult évben tetemes költséggel kitisztittatott, a hajózási főfelügyelőség — mint értesülünk — megkereste a főv. tanácsot, hogy a szemétnek és hulladékoknak a Dunába leendő hányatását haladéktalanul tiltsa be.

— A lipótvárosi bazilikában a f. évben eszközlendő nagyobbmérvü épitkezések foganatosithatása czéljából a főv. közgyülés a kisajátitási alapból 80.000 frtnyi kölcsön felvételét határozta el, mely határozatot azonban a belügyminiszter, hivatkozva a kisajátitási alap rendeltetésére, nem hagyta jóvá. A fővárosi közgyülés ennek folytán azon kérelemmel fordult a belügyminiszterhez, hogy a f. évi nagyobb mérvü épitkezések folytán felmerülő több költség a letéthivatalban kezelt alapokból előlegeztethessék. A belügyminiszter mielőtt e kérdésben határozna — mint értesülünk — felhivta a főváros közönségét, hogy azon alapokat, melyekből a szükséges összegek előlegeztetni fognak jelölje ki, s azoknak jelenlegi állapotáról részletes számvevőségi kimutatást terjeszszen fel.

TÁVIRATOK.

Pápa, jan. 20. (Az „Egyetértés“ távirata.) A függetlenségi párt iránti lelkesedés itt igen nagy. Csepely Sándor a követjelöltünk.

—

Konstantinápoly, jan. 20. A török küldötttek tegnapelőtt Hamanliba érkeztek, egy muszka tábornok által a főhadiszállásra kisértettek. Azt hiszik, hogy mindent elkövetendenek az ellenségeskedések megszüntetése czéljából. A népség menekülése egy megrohanástól félve roppant mérveket vesz föl. Mehemed Ali a drinápolyi őrséggel Kirkilisszába indult, az elvonulás előtt valamennyi készletek elégettettek és a töltényraktár légbe röpittetett.

Konstantinápoly, jan. 19. „Havás“ jelenti: a minisztertanács ma a török küldöttektől a muszka főhadiszállásból érkezett tudósitások folytán összegyült. — Szulejman pasáról mondják, hogy Tschiapanban van.

Róma, jan. 20. A német koronaörökös tegnap elutazott, a pályaudvarban a királytól, Amadeus és Carignan herczegektől és sok más kitünő egyéniségektől üdvözöltetett, a király szivélyesen ölelé meg a koronaörököst.

Zágráb, jan. 20. (Orsz. gyül.) A délelőtti ülésben a harmadik olvasás befejeztetett. Az esti ülésben a fölirasi bizottság jelentése a válaszirat-ról volt napirenden. — A bizottság hódolati tisztelettel inditványozta tudomásul vétetni a válasziratot azon meggyőződésben, hogy a halaszthatatlan bekeblezése a katonai végvidéknek az anyaországba, a kezelési és törvényhozói nehézségeket az országban megkönnyitendi. A tárgyalás előtt Folnegovics kinyilatkoztatja, hogy a bizottsági jelentés tárgyalása a házirend szerint csak holnap foglalhat helyt, A ház az azonnali tárgyalást határozaa el, mire Folnegovics, Vrbanics és Popovics a termet elhagyják. Az előadó Miskatovics az egyszerü tudomásulvétel czélszerüségét terjeszti elő, mire Mazuranics bán egy tetszéssel fogadott beszédben kinyilatkoztatja, hogy ma a bekeblezés körülményei lehetetlenek, de elhatároztatott, mihelyt azt a viszonyok megengedik, azon kivánsága, melynek sok évi politikai tevékenységét szentelé, szünetlenül fog teljesülni. A ház az inditványt vita nélkül elfogadja, mire az elnök az ülést bizonytalan időre elnapolja.

Róma, jan. 20. ő fölségeik délelőtt a hódoló Szenátorokat és képviselőket fogadták, a tennapi fogadtatás fölött nagy megelégedésüket fejezték ki a parlament és a nép iránt, azután a tábornokokat és tengernagyokat, kiknek a király megigéré, hogy a hadseregre és hajórajra legnagyobb gondot forditandja; a birói hatóságok és a községek képviselőségei, valamint az oskolákéi is ép ugy fogadtattak. — Főherczeg Rajner, a badeni herczeg és Canrobert tábornagy tennap este utazott el. Rainer főherczeg Róma szegényeinek 2000 frankot ajándékozott. Az ujságlapok meghazudtolják azon hirt, miszerint Canrobert a pápánál kihalgatást kért.

Bécs, január 20. (Az „Egyetértés“ távirata.) A parlamenti viták folyama következtében azt irják ide: Mind ekorig a parlamenti oppositió tagjai csak az ismert vágányokban küzdenek a minisztérium ellen. A kormány részére a többség kétségbevonhatatlanul biztositva van. Derby lord javuló félben van és jövő héten a parlametben meg fog jelenni.

KÖZGAZDASÁG.

Sertés-üzlet.

— jan. 19.

A lefolyt héten piaczunkon általános csend uralkodott, miután a kereskedők legnagyobb része a vidéki piaczokon jártak, csakis is a fogyasztás szükséglet részére történt változatlan ár mellett vétel. Kivitel renyhe forgalmu. A debreczeni és gyulai vásárok nem feleltek meg a várakozásnak, ugyan jelentékeny készlet van az országban hizott áruban, azonban a nagy tenyésztők nem hajtottak fel, mert a nyomott hangulatból nem várhatják követelményeik érvényesithetését. Debreczenbe mintegy 20—25 ezer db sertés lett felhajtva, de ez is tul sok volt, mert hiánya volt a vevőnek. Budapesti vevők mintegy 3000 dbot vásároltak, márcz.—aprilisban szállitva Kőbányára 51—52 kr, 45 kil. á 4°|₀ levonás. Több részlet hizott áru 38—40 kilogrként élő sulyra vevőre talált. Ellenben a gyulai vásáron 50,000 sertés volt kiállitva. Eladatott krgja 40—45 kron élő sulyra. Jól hizott sertés mindkét vásáron hiányzott. Gyulán és Debreczenben is legnagyobb része a felhajtottnak nem adatott el.

Árjegyzés magyar faju, szállásról 50—51 kr, szerb 45—46, oláh 41—43, tüskés 41—43, vidéki vasutról 45—45½ pr. kg. netto.

Takarmányárak: tengeri régi 8 frt, uj 7.20, árpa 7.80 pr. 100 kg. kész fizetés mel ett.

Állomány: maradt január 11-éről 49.790 darab.

Felhajtatott: Alföldről 5030 (közte 1500 sovány), Erdélyből 1000, Oláhországból 990, Barcsról 390, magyar államvaspályán 1550. Összesen 8960 db.

Elhajtatott: felvidékre 250, Bécsbe 4910, Prágába 740, Oderbergnek 1330, Ruttkának 950, Mainzba 160, budapesti fogyasztás 2430, kőbányai henteseknek 200, összesen 109.70 db, maradt állomány 47.780 db., melyek közül 10.160 db a részvényszállásokban van elhelyezve.

Bécsi vásár üzletkilátások még folyton szomoruak. Felhajtva volt 3836 db, árak nehéz áruért 44—46 frt, középnehézért 40—43 frt, süldőkért 32—38 frt pr 100 kilogr. élő sulyra.

Drezdai vásáron 612 db vidéki, mely 54—57 fillér árban és 549 magyar, mely 51 fillér árban pr fél klgr. került piaczra. Mindkét fajuból sok eladatlan maradt.

—

Szeszüzlet.

A lefolyt heti szeszüzletről jelezhetjük, hogy ugy az árak, mint forgalom tekintetében ismét hanyatlott, jólehet, hogy tetemes készletek állanak rendelkezésre mindenfelé. Az árcsökkenés ezuttal csak az ujmódu gyártásu szeszt érte. Az üzlet egyátalában lanyha irányzatot mutatott s a következő árakat eredményezte: Régi módu, élesztős, hordó nélkül 34 frt, ujmódu és burgonyaszesz 31 frt, 100 literszázalékonkint.

—

Vidéki-piaczok.

Sopron, jan. 18. Buza 11.90, 11.60, 11.20, 10.80, rozs 8.70, 8.40, 8.10, árpa 10, 9.70, 9.40, zab 7.60, 7.50, 7.40, kukoricza 8.50, 8 frt.

A rimaszombati jan. 19-iki hetivásáron az élelemszerek általában emelkedtek. Buza 8.50—9 frt, kétszeres 5.50—6 frt rozs, 5—5 frt 25 kr. zab, 2.40—2.30 árpa, 5.20—5.40 kukoricza, 5.80—5.50 kr. hectoliterenkint, — burgonya 2.80 kr.

Szombathely, jan. 18. Buza 4.40—5.70 kr. Rozs 3.70—3 90 kr. Árpa 4.60—4.80 kr. Zab 3.40—3.50 kr. Kukoricza 4—4.10 kr 50 klgrammonként.

—

Vegyes közlemények.

Iparosokból és kereskedőkből álló értekezlet volt ma délután 3 órakor Ráth Károly képviselő lakásán, melyen elhatároztatott, hogy a kormánypárt befolyásosabb tagjait küldöttségileg keressék meg, arra szólitni fel, mikép hassanak oda szavazatukkal, nehogy a bank- és vámügy a kormány javaslata szerint döntessék el. A küldöttség két csoportban fogja eljárni e „tisztelgéseket.“ Holnap, holnapután uj értekezlet s a munka csütörtökön kezdődik. Érdemesnek tartjuk kiemelni, hogy az értekezleten volt olyan, ki a „koldulást“ ellenezte, mert a képviselők ugy is megigérték választóik előtt, hogy az önálló bankra és vámra fognak szavazni, s a ki becsületes emberszámba akar vétetni, az a szavát megtartja, a ki meg nem tartja, ugy sincs annál értelme a „koldulás“-nak.

Vásárügy. A földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi miniszter f. évi 819. számu rendeletével Csongrádmegyébe kebelezett Csongrád városnak megengedte, hogy a városban ez ideig március 1., május 1., szeptember 15. és deczember 10. napján tartott országos vásárok megszüntettetvén: helyettök ezentul állandóan april első, julius első, október második és decz. hó második vasárnapján tartathassanak az országos vásárok.

—

Napirend január 21.

Naptár. Hétfő. Hathol.: Ágnes szüz. Prot.: Ágnes. Görög-orosz: 9. Polycukter. Izraelita: 17. Napkél óra 41 percz. Nyugszik 4 óra 42 percz.
Muzeumban nyitva van a természettára d. e. 9 órától d. u. 1 óráig.
Közraktári bizottság ülése d. u. 4 órakor.
M tud. akademia a mathem. és természettudományi osztály ülése d u 5 órakor.
Főv. pénzügyi és gazd. bizottság ülése d. e. 10 órakor.
Mérnök- és épit-egylet köz- és müépitészeti szakosztálya ülése d. u. 6 órakor.
Társas kör közgyülése d. u. 6 órakor.
Bodenstädt Frigyes felolvasása a zenekedvelők egyletében este 8 órakor.
Házi bál a vigadóban este 9 órakor.
Estély a Hungáriában este 9 órakor.
Orsz. tanszer muzeum kiállitása d. e. 10 órától d. u. 4 óráig.
Orsz. iparmuzeum kiállitás nyitva d. e. 10—12 órától d. u. 2—4 óráig.
Orsz. képzőmüvészet kiállitás nyitva d. e. 10—12 órától d. u. 2—4 óráig.
Muzeumi könyvtár nyitva d. e. 9 órától, d. u. 1 óráig.
Egyetemi könyvtár nyitva d. u. 2—7 óráig.
Akademiai könyvtár nyitva d. u. 3—7 óráig.
Állatkert nyitva egész nap.
Magyar daltársulat előadást tart a „Komlókertben“ este 8 órától kezdve.

Szerkesztői üzenet.

Liptó-Szt.-Miklós „Árvai események“ czimü czikk irójának. Névtelen közleményeket nem vehetünk fel.

B. ur Sályiban. Nagy terjedelménél fogva nem adható.

Budapesti szinlapok.

Hétfő, január 21-én.

NEMZETI SZINHÁZ.

Szigligeti Ede

drámai és administrativ igazgató temetése napján

a szinház zárva lesz.

NÉP-SZINHÁZ.

A TOLONCZ.

Eredeti népszinmü 3 felvonásban.

Kezdete 7 órakor.

Csávolszky Lajos

felelős szerkesztő és kiadótulajdonos

Nyilt-tér.

Nyilatkozat.

Alólirottak ezennel igazoljuk, miszerint a Vécsey József és Zsóka György urak között fennforgott becsületbeli ügy f. hó 17-én személyes jelenlétünkben lovagias uton elintézve lett.

Tornán, 1878. január hó 18-án.

Stuller József,
Putnoky István,
Rácskay Ferencz,
Szentiványi László.

Megjelent és az „Egyetértés“ kiadóhivatalában (himző utcza 1. sz.) kapható

„UTOLSÓ BEBEK“

történeti regény 3 kötetben, irta

Pétery Károly

Ára a 3 kötetnek 3 forint.

Budapest, nyomatott Schlesinger és Wohlauer könyvnyomdájában. Rostélyutcza, (Károlykaszárnya) 8. sz
... ív melléklet van csatolva.